

שמחת העמל

משה רבינו למרום מצאו לקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות, אמר לו להקב"ה: "רבש"ע, מי מעכב על ידך?" וענה לו: "עתיד אדם לעמוד בעולם ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד להיות דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות".

מפרש הרב יצחק אייזיק חבר בספרו תורה אור: שבאמת התורה ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים, ואמרו חז"ל שתורה מיעוטה בכתב ורובה בע"פ שלא נכתב בה רק כללי הכללים, וכל פרטי הפרטים ומה שעתידיים דורות האחרונים לחדש הכל בה בכח בלבד, כלומר שכל פרטי הכללים ופרטי פרטיהם מופיעים בתורה בהעלם ונרמזים בקוצין ותגין של האותיות, וזה ההסבר למה שכתוב במנחות שקשר הקב"ה כתרים לאותיות, ואמר משה מי מעכב על ידך. משה שואל את הקב"ה הרי היית יכול לכתוב הכל בתורה שיבינו כל ישראל בה בלא טורח וימצאו הכל מבואר, למה אתה נצרך לעשות זאת בדרך רמז? ועל זה השיב לו הקב"ה, שזו

היא עיקר כוונת הבריאה שמקבל האדם שכר טוב בעמלו, במה שיטרח בה ומוציא ממנה חידושים בכל עת ונקראת התורה על שמו.

ובמסכ' ע"ז (ב.) כתוב דרש ר' חנינא בר פפא ואיתימא ר' שמלאי: לעתיד לבוא מביא הקב"ה ספר תורה ומניחה בחיקו, ואומר מי שעסק בה יבא ויטול שכרו וכו', ועל זה מסביר הרב חבר, שהענין בזה הוא כי עיקר השכר לעתיד לבוא הוא שיגלה הקב"ה סתרי תורה לצדיקים, כמ"ש וכל בניך לימודי ה' וכו' ולא יכנף עוד מוריק והיו עיניך רואות את מוריק וכו', כי עכשו התורה מתכסה בכנפים, נמצאת בהסתר וצריך לעמול כדי להבין צפונותיה. אבל לעתיד לבוא כמו שהקב"ה לימד את משה רבינו את התורה בעצמו, כך ילמד בעצמו תורה לצדיקים, וזה יהיה בספר התורה השלם בלי מסכים ומלבושים, כשרואים את כל הים ואת כל העולמות שכוללת התורה, כי אז לעתיד לבוא אין מלבוש מפסיק ואין מחיצה מבדלת בין ישראל לאביהם שבשמים.

אך כדי לזכות ללמוד תורה מהקב"ה צריך להיות מהצדיקים, צריך לעמול וללמוד את התורה כאן בעולמנו בצורה שרצה הקב"ה שנלמד ונפיק ממנה עד לגאולה השלימה בב"א, כי עיקר כוונת הבריאה שמקבל האדם שכר טוב בעמלו, במה שיטרח בה ומוציא ממנה חידושים בכל עת ונקראת התורה על שמו, דרך העמל היא הדרך לזכות בתורה, היא הדרך לגלות רזיה וצפונותיה, היא הדרך שאיתה בעז"ה נזכה להגיע במהרה ללמוד תורה ישירות מפי הגבורה ולהיות במצב שאין מחיצה מבדלת בינינו לבין אבינו שבשמים.

סיפר הגאון הרב חזקיהו מישקובסקי שליט"א שהרב גומבו, המנהל של קרלין, היה פעם אצל רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל, ואמר לו הרב ואזנר: "אני אספר לך סיפור, ואני נותן לך רשות גמורה לפרסם אותו בשמי, כשהייתי ילד קטן והתקשיתי בלימוד, החיים שלי לא היו קלים כלל ועיקר. השקעתי הרבה. הרבה יותר מילדים אחרים בני גילי. גם לאחר נישואי, כשהייתי כבר אברך, היו לי קשיים. בבית היו רעבים ללחם. הקב"ה סייע בעדי להמשיך ללמוד, להשקיע, להתאמץ, לעמול ולהתייגע, למרות כל הקשיים. וכשאני מסתכל היום לאחור: בישיבת חכמי לובלין, שם למדתי, היו עילויים אדירים. כשרונותיהם חבקו זרועות עולם. דא עקא, הם לא השקיעו בעמל התורה. וכשאני מחפש אותם היום, הם אינם נמנים בין גדולי הדור, מי שכן זכה להיות בראש הרשימה הם אותם תלמידים שלמדו תורה יומם ולילה בהתמדה מרובה. דע לך, בלי עמל ויגיעה – לא יעזרו

הכשרונות! וכשיש עמל ויגיעה – לא צריך כשרונות! בודדים הם אלו שהתברכו בשתי המעלות – כשרונות והתמדה, וברוב המקרים לבעלי הכשרונות יש בעיה עם התמדה. לכן, רבים מהם אינם זוכים להגיע למקומות כאלו שהגיעו אליהם בעלי ההתמדה". (דורש טוב)

כאשר אנחנו קוראים את המדרשים השונים על פרשתנו שמספרים על הויכוח בין משה רבינו למלאכים, שהם לא הסכימו שיריד את התורה, ואחרי שהקב"ה אישר לו לענות להם, הציג משה את המצוות התלויות בחיי המעשה והוכיח בזה שהתורה צריכה להנתן לאדם כיון שהוא יכול לקיימה, ולא להשאיר אצל המלאכים שאינם יכולים. עולה השאלה איך לא ידעו המלאכים על אותן המצוות? הרי נלחמו הם שהתורה תשאר אצלם, כלומר ידעו הם מה כתוב בה ומה ערכה, אם כן איך לא ידעו שיש מצוות בתורה כגון כיבוד הורים וצדקה שאינם יכולים לקיים?

את השאלה הזאת שואל המגיד מדובנא, וכדי לתרצה הוא ממשיל את הדבר לשני אנשים שעומדים משני צדי הים, כל אחד ביבשת אחרת. שניהם רואים את אותו הים, אך מחמת גודלו של הים לא רואים הם אחד את השני, ולא יודעים הם אם יש יבשה בצד השני ומה קורה בה. כך אומר המגיד התורה רחבה מני ים ומקיפה את כל הפרד"ס, אנחנו האנשים נמצאים בקצה הפשוט, והמלאכים בעומק הסוד, לכן המלאכים שמודעים לאין סופיותה של התורה ולגודל של כל מצוה, לא יכלו לדמיין שאת העולמות שהם רואים אפשר להשיג בנתינת מטבע לצדקה או הגשת כוס מים להורים, וזה מה שחידש להם משה, למרות שבתורה יש עולמות שלמים, מגיעה היא גם למעשים הכי קטנים.

מדרש פליאה מופיע במסכת מנחות (כט:) כתוב שכאשר עלה

